

Столична юстиція консультує: реформування правовідносин у сфері банкрутства

У рамках правопросвітницької інформаційної кампанії Мін'юсту «Я МАЮ ПРАВО!» столична юстиція консультує громадян, як захисти їхні права.

21.04.2019 набрав чинності Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII, дата введення його в дію 21.10.2019.

Згідно з преамбулою до цього нормативного-правового акта, цей Кодекс встановлює умови та порядок відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи.

Прийняття Кодексу України з процедур банкрутства є знаковим для сфери банкрутства. Необхідність реформування правовідносин у сфері банкрутства є не меншою, ніж у інших сферах правовідносин.

Одночасно з введенням в дію Кодексу України з процедур банкрутства набирає чинності постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 797 «Про внесення змін до Положення про Міністерство юстиції України».

Згідно з вимогами Кодексу України з процедур банкрутства зазначеною Постановою встановлено, що Мін'юст відповідно до покладених на нього завдань:

сприяє створенню організаційних, економічних, інших умов, необхідних для реалізації процедур відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом, у тому числі процедур банкрутства державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків;

організовує систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації арбітражних керуючих;

визначає вимоги для отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого, затверджує порядок складення кваліфікаційного іспиту особами, які мають намір здійснювати діяльність арбітражних керуючих, видає та анулює свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого, видає дублікат і переоформлює свідоцтво про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого, тимчасово зупиняє право на здійснення діяльності арбітражного керуючого;

формує і веде Єдиний реєстр арбітражних керуючих України, що є складовою частиною Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

встановлює порядок розкриття інформації про фінансовий стан боржника та хід провадження у справі про банкрутство на спеціалізованій сторінці власного веб-сайту; встановлює порядок подання арбітражним керуючим державному реєстратору відомостей про юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, щодо яких відкрито провадження у справі про

банкрутство, необхідних для ведення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

встановлює порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства та організовує проведення такого аналізу під час відкриття провадження у справах про банкрутство державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 відсотків;

складає на запити суду, прокуратури або іншого уповноваженого органу висновки про наявність ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства;

визначає та затверджує примірну форму плану санації та плану реструктуризації;

затверджує форму декларації про майновий стан боржника у справі про неплатоспроможність фізичної особи;

визначає вимоги до форми та порядку ведення реєстру вимог кредиторів;

розробляє та затверджує типові документи щодо проведення процедур банкрутства, методичні рекомендації;

затверджує за погодженням з Укрдержархівом правила ведення діловодства та архіву арбітражного керуючого, затверджує порядок ведення і подання статистичної звітності, оперативної звітності та інформації арбітражними керуючими, встановлює опис і порядок використання посвідчення та печатки арбітражних керуючих;

встановлює порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, перевірки організації їх роботи, дотримання арбітражними керуючими вимог законодавства з питань банкрутства та здійснює такий контроль; бере участь у справі про банкрутство і користується процесуальними правами та несе процесуальні обов'язки учасника у справі про банкрутство;

забезпечує доступ арбітражних керуючих до державних баз даних і реєстрів, держателем яких є Мін'юст, зокрема електронних, що містять інформацію про боржників, їх майно та кошти.

Проте, до Парламенту подано два законопроекти «Про внесення змін до Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства» (№ 2131 та № 2131/1). Як зазначається у пояснювальній записці до першого з них (реєстраційний № 2131), його головною метою є перенесення терміну введення в дію Кодексу України з процедур банкрутства задля детального перегляду його, удосконалення та доопрацювання у відповідності та з урахуванням зауважень, коментарів та пропозицій Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України задля недопущення порушення норм Конституції та законів України, а також позицій Конституційного Суду України задля запобігання будь-якому порушенню або

ж обмеженню конституційних прав та свобод громадян, у тому числі боржників та фізичних осіб, визнаних банкрутами.

Разом з цим, наказом Міністра юстиції України від 23.09.2019 № 3550/7 утворена робоча група при Міністерстві юстиції України з питань удосконалення законодавства у сфері банкрутства.

Основними завданнями робочої групи є здійснення аналізу положень Кодексу України з процедур банкрутства та інших законодавчих актів України на предмет виявлення норм, які потребують удосконалення, та розробка пропозицій щодо внесення змін до інших законодавчих актів України з питань, пов'язаних із запровадженням Кодексу України з процедур банкрутства.

Важливими та терміновими задачами, поставленими перед професійною спільнотою є, зокрема: удосконалення процесуальних питань; удосконалення окремих положень щодо прав та обов'язків арбітражних керуючих; захисту прав арбітражних керуючих, розширення повноважень саморегульованої організації арбітражних керуючих; удосконалення положень, щодо Кодексу України з питань банкрутства щодо захисту інтересів кредиторів; повернення процедури мирової угоди в Кодекс України з процедур банкрутства; субсидіарна відповідальність; удосконалення процедури банкрутства фізичних осіб.

З введенням в дію Кодексу України з процедур банкрутства має відбутися підвищення ефективності відновлення платоспроможності боржників, підвищення ефективності розрахунків боржників з кредиторами, скорочення тривалості судових процедур банкрутства, посилення правового статусу кредиторів, в тому числі забезпечених, створення для добросовісних громадян правового механізму позбавлення від боргових зобов'язань; зміна порядку продажу активів боржника з метою ефективності та прозорості.

Статтю підготував:
головний спеціаліст відділу з питань банкрутства Головного територіального управління юстиції у місті Києві
Доценко Г. П.